

Falkenbergs kommun

barn.utbildning@falkenberg.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Apelskolan 1
i Falkenbergs kommun

Uppföljning av tillsyn i Apelskolan 1

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Falkenbergs kommun under hösten 2017. Skolinspektionen fattade den 31 oktober 2017 beslut efter tillsyn för Apelskolan 1. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Falkenbergs kommun, efter beviljat uppskov inkom med den 28 mars 2018. Beslutet bygger också på information som inhämtats vid det uppföljningsbesök som genomförts i verksamheten den 4 juni 2018.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpats.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falkenbergs kommun att senast den 30 november 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Falkenbergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att alla elever har en studiemiljö som präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i studieron i vissa klasser på skolenheten. Trots att det gjorts flera insatser och trots att situationen

Beslut

2018-08-21

3 (8)

Dnr 43-2016:10289

förbättrats betydligt finns det vid Apelskolan 1 klasser där eleverna fortfarande inte tillförsäkras studiero under lektionerna. Framförallt framkommer exempel på hög ljudnivå i vissa klasser vilket bidrar till att elever får huvudvärk och inte kan koncentrera sig på skolarbetet. Om eleverna inte ges studiero riskerar deras kunskapsutveckling att påverkas negativt. Därför är det angeläget att ytterligare åtgärder vidtas så att alla elever på skolenheten kan mötas av en skolmiljö där de får arbetsro och möjlighet att fokusera på lärandet. Beträffande tryggheten framkommer vid uppföljningen inte annat än att tillräckliga åtgärder vidtagits för att avhjälpa bristen.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I Skolinspektionens beslut från den 31 oktober 2017 avseende Apelskolan 1 konstaterades att det fanns allvarliga brister i tryggheten och studieron i vissa klasser på skolan. Det förekom många störningsmoment under lektionerna i vissa klasser såsom hög ljudnivå och att elever gick ut och in, men också verbala kränkningar och bråk vilket innebar en otrygghet. Framförallt var situationen problematisk i en klass, men det fanns även brister i arbetsron i andra klasser. Huvudmannen förelades därför i beslutet att vidta åtgärder inom detta område. Efter detta beslut har huvudmannen i en redovisning som inkom till Skolinspektionen den 28 mars 2018, beskrivit de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristen. I redovisningen skriver huvudmannen bland annat att lärarna arbetat för att skapa förtroendefulla relationer och att lärarna också har förändrat sitt arbetssätt med exempelvis ökad tydlighet. Vidare skriver huvudmannen i redovisningen att lärare fått handledning samt att observationer och samtal förts med eleverna i de berörda grupperna. Resultatet av insatta åtgärder har följts upp av rektorn genom besök, kontakter och samtal och dessa visar, enligt huvudmannens redovisning på minskad oro och otrygghet samt ökad studiero i berörda grupper.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök säger eleverna att det har blivit lugnare och mindre bråkigt i deras klasser sedan hösten 2017. Men flera elever beskriver att det fortfarande finns brister i studieron under lektionerna. Samstämmigt uttrycker eleverna att rasterna blivit lugnare. Det är alltid vuxna ute, säger eleverna och beskriver hur lärare exempelvis delar på elever som bråkar. Däremot är det fortfarande hög ljudnivå under de flesta lektioner, berättar flera elever. Några elever i en av klasserna i de lägre årskurserna beskriver hur elever inte klarar av att vara kvar i klassrummet för att det är så högljutt när de ska arbeta med sina arbetsböcker. Då går eleverna ut i korridoren istället, säger eleverna. Det är många som har huvudvärk när de kommer hem från skolan. De strategier som lärarna använder sig av för att skapa studiero fungerar ibland, enligt eleverna. Några säger att de har arbetsro

på lite mindre än hälften av sina lektioner, medan andra säger att de i deras klasser bara har bra arbetsro under en eller två lektioner per dag.

Vid intervjuerna som under uppföljningsbesöket genomförts med personal (lärare, elevhälsa och rektor) bekräftas att tryggheten och studieron förbättrats, men att det fortfarande finns klasser som inte alltid har studiero på lektionerna. Lärarna uttrycker att de ser en progression i studieron i sina klasser, men säger att det alltid kan bli bättre. Rektorn uttrycker att hon tycker att eleverna har tillräckligt god studiero, men säger att hon också förstår att det finns elever som inte tycker det är bra. Hon uttrycker också att studieron kan variera och att det finns dagar då studieron är sämre beroende på saker som hänt på rasten. Elevhälsans representanter uppger att de ser en positiv utveckling jämfört med situationen under hösten 2017, framförallt i de högre årskurserna, men uttrycker att läget är skört. I en klass i de lägre åldrarna är det fortfarande livligt och eleverna har svårt att se skillnad på rast och lektion. På frågan om ytterligare insatser behövs för att skapa studiero svarar elevhälsans representanter ja.

Motivering till val av verktyg

Falkenbergs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falkenbergs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Falkenbergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan, som en samlad resurs arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande.
- Rektorn ska se till att det genomförs studie- och yrkesorienterande insatser för eleverna på skolan, så att deras behov av studie och yrkesorientering tillgodoses.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i förutsättningarna för elevernas lärande och trygghet på skolenheten. Nedan beskrivs och bedöms respektive del för sig.

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan fortfarande inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Bedömningen görs eftersom det hälsofrämjande och förebyggande arbetet ännu inte är implementerat, utan är i en uppbyggnadsfas.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklass och grundskola finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

I Skolinspektionens beslut från den 31 oktober 2017 avseende Apelskolan 1 konstaterades att elevhälsan inte arbetade främst förebyggande och hälsofrämjande. Istället var arbetet framförallt elevstödande eller riktade till grupper utifrån redan identifierade behov. Det fanns inte heller några forum där elevhälsan kunde träffas för att diskutera vilka förebyggande och hälsofrämjande insatser som behövdes och det fanns inte heller tillgång till psykologisk kompetens i det förebyggande och främjande arbetet. Huvudmannen förelades därför i beslutet att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen. I den redovisning som kommunen inkommit med den 28 mars 2018 står bland annat följande: Elevhälsan ska regelbundet (var tredje vecka samt ytterligare tre gånger per läsår) träffa skolenhetens arbetslag för att fånga upp behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser. Vidare ska det hållas regelbundna möten inom elevhälsan där samtliga kompetenser ska delta och där frågor från arbetslaget ska behandlas. Huvudmannen anger vidare att det ska ske en successiv ökning av det förebyggande och hälsofrämjande arbetet under våren 2018, men anger inte mer specifikt vad dessa insatser ska bestå i.

Elevhälsan vid Apelskolan 1 består vid uppföljningsbesöket av en kurator, en skolsköterska och en specialpedagog. Vidare finns nu tillgång till psykolog, enligt de intervjuade. Samtliga professioner arbetar mot flera skolenheter inom skolområdet. Rektorn beskriver i intervju att det genomförs kompetensutvecklingsinsatser och säger att de i elevhälsan bland annat arbetat med att definiera vad hälsofrämjande och förebyggande arbete är för något. Elevhälsan har också börjat diskutera vad som behövs för varje skolenhet. Däremot är detta arbete ännu inte färdigt, säger rektorn och uttrycker att detta sammanhänger med organisationen där elevhälsan organisatoriskt tillhör flera olika skolenheter med en central elevhälsa som överbyggnad.

Beslut

2018-08-21

6 (8)

Dnr 43-2016:10289

Även av intervju med elevhälsans representanter vid uppföljningsbesöket framgår att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är i en uppbyggnadsfas. Elevhälsans representanter uppger att de nu har bättre forum för sitt gemensamma elevhälsoarbete och säger att de lagt mycket fokus på att diskutera hur de ska arbeta och möta de olika skolornas behov. Elevhälsan ger också exempel på insatser som genomförts och påbörjats, såsom ett arbete kring sömn och sovvanor. Elevhälsan har också arbetat med att ta fram en tobaksplan och närvaroplan, berättar de. Dock har insatserna som gjorts framförallt riktats till pedagogerna på Apelskolan 1 istället för till eleverna. De säger att de är på god väg att arbeta hälsofrämjande och förebyggande, men uttrycker att de ännu inte är färdiga.

Den studie- och yrkesorienterande verksamheten uppfyller inte författningarnas krav
Skolinspektionen bedömer att det fortfarande saknas en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet. Den studie- och yrkesvägledare som finns inom skolområdet arbetar inte mot lärarna i Apelskolan 1 och har inte heller presenterat sig för eleverna. Även om lärarna i vissa klasser för in ett studie- och yrkesorienterande perspektiv i sin undervisning gäller inte detta alla lärare och alla klasser. Den plan som finns för arbetet är inte heller fullt implementerad. Det är av stor vikt att rektor och lärare planerar för hur den studie- och yrkesorienterande verksamheten ska implementeras i utbildningen och säkerställer att elevernas behov av vägledning inför framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses.

Skollagen anger att elever i grundskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att samverka mellan skolor och arbetslivet utanför skolenheten utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Vidare anges i läroplanen att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning,

I Skolinspektionens beslut från den 31 oktober 2017 avseende Apelskolan 1 konstaterades att eleverna inte gavs tillräcklig studie- och yrkesvägledning. Huvudmannen förelades därför i beslutet att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen. Efter detta beslut har huvudmannen i en redovisning som inkom till Skolinspektionen den 28 mars 2018 beskrivit de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristen. I redovisningen står att lärarna i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-3 planerar ett gemensamt temaarbete där elevernas framtid och tankar om yrkesval ingår. Vidare står det att den kommungemensamma strategin för studie- och yrkesvägledning ska användas.

Denna strategi bifogas också. Däremot anges inga specifika insatser riktade mot årskurserna 4-5 i Apelskolan 1 i huvudmannens redovisning.

Av intervju med elever och lärare i samband med uppföljningsbesöket framgår att det varierar mellan olika klasser om eleverna fått några studie- och yrkesvägledande insatser eller inte. Några elever beskriver att det varje fredag kommer föräldrar till skolan och pratar om sitt yrke. Andra uttrycker att de haft arbeten där de fått skriva om drömyrken, medan några elever inte kan ge några exempel på studie- och yrkesvägledande innehåll i undervisningen. Även lärarna till just dessa elever uttrycker vid intervju att de inte fokuserat så mycket på studie- och yrkesorientering. Lärare i andra klasser beskriver olika insatser som gjorts med koppling till studie- och yrkesorientering. Lärarna uppger att de ännu inte har arbetat utifrån den kommungemensamma strategin, men säger att det finns tankar om detta. Detta bekräftas också av rektorn vid intervju. Rektorn säger att lärarna för årskurs 5 beskrivit för henne hur de på olika sätt arbetat med studie- och yrkesorientering. Beträffande de lägre årskurserna har lärarna, enligt rektorn, en plan för arbetet. Dock har de inte satt denna plan i verket ännu, uppger rektorn.

Det finns en studie- och yrkesvägledare som arbetar inom skolområdet, framförallt med eleverna i Apelskolan 2 (en skolenhet med elever i årskurserna 6-9). Lärarna säger att denna studie- och yrkesvägledare också är kopplad till Apelskolan 1, men att de inte haft någon kontakt med henne gällande studie- och yrkesorienterande insatser. Studie- och yrkesvägledaren har inte heller varit och presenterat sig för eleverna, säger lärarna.

Motivering till val av verktyg

Falkenbergs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falkenbergs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Undervisning och lärande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Falkenbergs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen;

Beslut

2018-08-21

8 (8)

Dnr 43-2016:10289

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Motivering

Vid uppföljningen framkommer inte annat än att Falkenbergs kommun vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristerna. Bedömningen görs mot bakgrund av kommunens skriftliga redovisning liksom utifrån den information som framkommit vid uppföljningsbesöket.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

2018-08-21

X Frida Eek

Föredragande
Signerat av: Frida Eek